

Mythologia, Venise, 1567 - V, 19 :De Aristaeo

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Venise, 1567 - X \[60\] : De Aristeo](#)

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre V

[Mythologia, Francfort, 1581 - V, 19 : De Aristaeo](#) est une version augmentée de ce document

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre V

[Mythologie, Paris, 1627 - V, 20 : D'Aristee](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre V

[Mythologie, Lyon, 1612 - V, 19 : D'Aristee](#) est une transformation de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Venise, 1567 - V, 19 :De Aristaeo, 1567

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 08/08/2025 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/870>

Présentation du document

Publication Venise, Comin da Trino, 1567

Exemplaire Munich (Allemagne), Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ) ,

Res/4 Ant. 50

Formatin-4

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Pagination 165r°-166r°

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques, historiques et religieuses [Aristée](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 30/04/2018 Dernière modification le 25/11/2024

ris dixerunt, quæ temporum omnium ministri sunt & cellaræ. Cum vero lux Aurora sit ante Solis ortum, idem Solis equi dicitur portare Auroram. Sol syderum dominus, & lucis, viresq; mortalium questor habitus est, quoniam autor est luminis exteris stellis. & pro illius cursu cuncta vigent animæcia. Hic idem morborum, & salutis omnium, & frugum, & rerum copiæ est autor. & temporum moderator, & Deus habitus, ob infinita propæ in omnes beneficia. Hic igitur cum solus tanto sit autoritatis inter omnia quæ videntur, perpetuoque motu agitur. Deus ab antiquis primus fuit creditus. Huius filii nihil aliud sunt, quam radiorum in corpora naturalia agentium vires, ut patet ex ipsorum nominum interpretatione. nam & Paphæ omnibus lucens, & Phæthus ardens, & Lampetie splendens, & Augæas splendidus est, & Hemithea semidea & propæ divina, & Heliades Solis vires, & reliqua nomina sunt his similia. at de Sole satis, nunc dicendum est de Pale.

10

De Pale.

Cap. XVIII.

Pales pastorum Dea credita, ita vocata est à nonnullis, cum tamen alijs magna mater, aut Vesta vocaretur. In huius honorem Palilia celebra-
bantur, quæ solennitas erat pastorum; nam palearum accensi acerui cer-
to ordine in loco piano collocabantur, quos transfiliebant pastores saltan-
do, ut ait Ouid. lib. 4. Pastorum;

20

Moxque per ardentes stipulæ crepitantis aceruos
Trauicias celeri strenua membra pede.

De Ariosto.

Cap. XIX.

Aristeus Apollinis & Cyrenæ filius fuisse dicitur, ut testatur Virg. lib.
4. Georg. in his;

30

Mater Cyrene, mater, quæ gurgitis huius
Ima tenes; quid me pœlara Hirpe Deorum,
Si modo, quem memoras, pater est Tymbræus Apollo,
Inuisum fatis genuisti?

Apollonius autem libro secundo Argonauticorum commemorat etiam quo pacto Phœbus in amorem Cyrenæ inciderit, cum illa pecudes ad ripas Penei fluminis custodiret in his;

40

Σεβοις τηρεται τις θεος νερα πλουτος
Μηδε εποιησε ποτε μηδε πάστος. οὐδε ποτε οὐτε
Βαρβαρος οὐδε λαγρης ανθεπον. αὐτος Απόλλων
Τιλιος αδρυματης αντροφοις μηδεποτε
Τελετης αιγανης, χθινης παρασκευης μηδεποτε,
Αι τιθηναις ποτε αποτις πορευομενοις αλλοι.
Ειδετο Αγριαντον τις φυλης, η κατινεια,
Αποτις της εισιτη.
Fama est Cyrenæ Penei ad fluminis undam
Egitte pastum pecudes; xterna placebat
Virginitas, callusque thorax cui, fertur Apollo
Hanc rapuisse graui percusus vulnere amoris:

Tt Quam

Mythologiae

Quam procul Hymoniis portauit finibus. inter
Indigenas Libyæ nymphas; Myrtosia iuxta.
Hanc inga depositus, quæ mox de semine Phœbi
Mater Aristæ facta est, qui dicitur Agreus,
Et Nomius.

At Cicero actione sexta in C. Verrem, Aristum Liberi patris filium fuisse
scribit his verbis; Aristæus, qui, ut Græci ferunt, Liberi filius, inuentor
olei esse dicitur, vna cum Libero pater apud illos eodem erat in tem-
plo consecratus. Scriptum reliquit Theocriti enarrator Aristum à Nym-
phis fuisse educatum, quem & olei & mellis conficiendi rationem illæ docue-
runt: quare horum virtusque inuentor habitus est Aristæus, ut testatur lu-
stinus libro historiarum decimoquarto, inuenit Aristæus oleum & mel in Ceo
primum. Scriptum reliquit Pindarus in Pythionicis Cyrenen cum Apolline
venari solitam, ac diutius virginitatem seruasse, que ubi cum leone fuisset
ali quando colluctata, Apollo in eius amorem incidit, illamque in Li-
byam deportatam comprehensit, ex quo natus est Aristæus. Pherecydes dicit
illi optione ut quod vellet ferretur, in Libyam portaram fuisse dicit, cum ta-
men Agreus illam in Cretam primum fuisse portaram scripsit reliquit.
Huius filius fuit Autuchus ex Apolline pater Aristum: quibus alii Euro-
20 cum, & Nomium, & Argeum addiderunt. Neque vero unus tantum fuit
Aristæus, sed plures, unus Carysti filius, alias Cheronis, alias Cæli & Ter-
re, hic Apollinis; qui cum Echesias aliquando vocasset in Ceo, atque illi
statim flare cœpissent, Iupiter Aristæus vocari cœpit: & Agratus & Nomius
pastorum & agrestium Deus: quæ tamen cognomina sunt etiam eius patris
Apollinis. Hunc eundem omnis humanitas autorem prodiderunt antiqui
quorū sententiam nos secuti ita in nostris de Venationibus lib. 4. scripimus;

Puppis ad Euboicas currens allabitur oras.

Fertur Aristæus antrum hic coluisse, virorum
Qui genus indocile, & viventum more ferarum,

Glandibus, & bacchis, pomis sylvestribus, & quæ

Sylvæ tulit culto nullius iussa coloni,

Edocuit primus teneras armenta per herbas

Pascere: & è quercu fumis pellentibus actas

Claudere apes vacuo sub cortice: primus olium

Exprimere ex oleæ fructu, lac cogier idem.

Huius uxoris fuit Autonea, quæ fuit etiam Cadmi, è qua Actæonem filium
suscepit, fertur in Deorum numerum relatus fuisse Aristæus ob rerum hu-
mano generi vitium inventionem, sicuti tellatur Panænias in Arcadicis.

fuit enim id antiquorum institutum, ut diximus, ut viros bonos & sapientes
diuinis honoribus ornarent, de quibus, ut de Diis, fabulosæ narrationes fin-
gebantur. Hanc alii Phœbi, alii Dionysii, ac Cyrenæ Nymphæ filium pu-
tarunt, quia Aristæus confilium est & prudentia mortaliū creditus, quæ opti-
ma pars eis in nobis, ut nomen significat. Sol vero cum omnes humores in
humanis corporibus extenuet, his tanquam aliqua nebula rarioribus facili-
per pollet in nobis vis animæ ratione prædicta, quare sol pater est Aristæi.

Hinc ad vndam Penei fluminis, vel potius Penei filiæ Cyrenæ Phœbus ama-
vit & comprehensit, quia rario facta vis illæ Aristum peperit: qui mox olei
vium diligentiam fecilicet & vigilantiam in rebus mortalibus iuuenit, & mel

listra-

Illis ratione suioris vita scilicet & humioris monstrauit hominibus, cū illos dispersos & ferarum more peruvagantes in unum locum deduxerit, & pascere, & armens custodire docuerit, cum nullā utilitatem homines prius ex armis perciperent. Nec me tamen præterit siue nonnullos qui ad historiam rem deduxerint, cum dicant Aristizum genitum siue ab Apolline, qui Cyrenen eximis pulchritudinis virginem raptam in Libyam portatam compressit: idque siue propter Thessalorum migrationem, qui loci eius amoenitate capti, ubi Cyrene urbis postea condita fuit, ibi habitare decreuerunt, at nihil in hac historia est mirabilitatis, nihil eur res perpetua memoria digna appareat. Enimvero per Aristizum fabulam nos antiqui ad prudentiam horabantur, ut brevibus rem complectar, cum illa sola & rebus nostris assidue sit adiumento ut melius se habeant, & vitam faciat faciliori suauoremque mortalibus: quippe cum imprudentiis multa dannata, multaque insauitatem & molestias sint sociæ. at nunc de Tellure dicamus.

10

De Tellure.

Cap. XX.

Tellus quibus parentibus orta sit, non facile est consequi conjectura; quam alii è Litigio, alii è Demogorgone, nullis tamen antiquorum testimoniosis freti, quod ego videam, dixerunt. Hesiodus in Theogonia hanc statim post Chaos natam siue scribit, neque tamen certos parentes illi tribuit ita, inquiens;

Ταῦτα μετ' ἀντικείμενοι τάσσεται πόνοις
Εὐδάχει, οὐδὲ δυστήποτε πλεῖστος αἴτης.
Ψῆλοι μετ' αργεῖσθαι καὶ σιντζέ, αἰνεῖσθαι
Ταῦτα ωραῖα πους οὐδετέρα τέλος ἀργαλίσει.

Allectus.

Dicite coelestes primum hoc ab origine Musæ,
Dicite quid prius illorum se erexit in ortum.
Ante chaos genitum, post lato pectore Tellus,
Nata Deum superum ac cœli firmissima sedes.

30

Hanc, quam alii Titanis, alii Cœli vxorem esse putauerunt, ut sensit Horatius in hymno in Tellurem, quam etiam omnium matrem appellauit in eo carmine;

Χαῖρε Γῆ νύτης, οὐλαχεῖσθαι Διογένει:
Salutē magna parentē diuum, ac stellantis Olympi.
Coniux.

Herodotus etiam in Melpomene, Tellurem, quæ eximiè colebatur apud Scythas, Iouis vxorem existimatam inquit in his; Ταῦτα δὲ μέτεντε τοῦδε λαοῦ φασι. Εὐθὺς μετάτετο: Οὐδὲ διάτετο, οὐδὲ πολῶν, τούτων τοῦτο Δίος θεοῦ γενέσης. Deos solos hos placant. Vetus quidem præcipue, postea vero Iouem ac Tellurem; Iouis vxorem Tellurem existimantes. quamuis Hesiodus non vxorem, sed matrem Cœli illam vocauit in his;

Ταῦτα δέ εἰτε μάρτιον μετὰ θεοῦ ταῦτα
Οὐρανὸς εἶτε πολῶν τούτων τοῦτα λαοῦδε.
Alma sibi peperit Tellus xquale supernæ
Cœlum, quod stellis fulgens circumtegit illam.

Cum vero omnia corpora naturalia, omniaque elementa ex se inuicem gignantur,